

In honor of Yud Alef
Nissan
dedicate a class at
[JewishInsights.org/
Dedicate](http://JewishInsights.org/Dedicate)

WILL THESE DRY BONES LIVE?

The Passover Haftarah relates an incredible vision of redemption: people rising from their graves, and a lamb and a wolf relaxing together.

How and when will this happen? Has anything like this happened in the past? And what is Queen Cleopatra's connection to this?

TEACHER'S MANUAL

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

PESACH

הקדשה

Dedicated By **Zelig** and **Chanie Shemtov**

For sponsorship opportunities, email info@jewishinsights.org
To download this complimentary class, visit www.JewishInsights.org

©

Published and Copyright 2023 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn,

NY 11213

718.221.0500

5783 - 2023

Shluchim Office

Director Rabbi Gedalya Shemtov | **Director of Development** Rabbi Mendy Shemtov

Editors

Rabbi Avraham Greenberg
Rabbi Zuscha Greenberg

Hebrew

Linguistic editing | Rabbi Zushe Greisman
Proofreading | Rabbi Menachem Wilhelm

English

Translation and editing | Rabbi Mendel Super
Proofreading | Rabbi Mendel Levertov

French

Translation and editing | Rabbi Yahir Elbaz
Proofreading | S. Elbaz

Spanish

Translation and editing | Rabbi Rafi Tawill

Portuguese

Translation | Mr. Yitzchak Dayan
Editing | Rabbi Yeshaya Dayan
Layout Design | Mike Katan

Layout design | Mussie Wolosow
Website | Yuval Katz and Yisrael Visotsky
Administration | Mendel Greenberg

Advisory Committee:

Rabbi Asher Deren - Cape Town, South Africa
Rabbi Mendy Gerlitzsky - Tel Aviv, Israel
Rabbi Levi Greenberg - El Paso, Texas
Rabbi Dovid Goldberg - São Paulo, Brazil
Rabbi Levi Shaikevitz - Kfar Chabad, Israel
Rabbi Mendy Greenberg - Twinsburg, Ohio
Rabbi Shmuel Freidman - Bahia Blanca, Argentina
Rabbi Yosef Yitzchak Blau - Moshav Kineret, Israel
Rabbi Chaim Drukman - Lucerne, Switzerland

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"Y
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

Contents

A. Dry Bones, Hear the Word of G-d.....5

On Shabbat during the intermediate days of Passover, we read the Haftarah of the vision of the dry bones which Ezekiel brought back to life. (Source 1)

In the Talmud, there are differing opinions as to whether this actually happened or if it is intended as an allegory. Likewise, the Sages are conflicted about who these deceased people are. One opinion is that they were from the tribe of Efraim who left Egypt early on their own and fell in battle with the Philistines. Another opinion is that they were young Jews exiled to Babylon who were killed by Nebuchadnezzar. (Source 2)

G-d tells Ezekiel that the message of this prophecy is encouragement for the Jewish people not to lose hope in exile. (Source 3)

This Haftarah is read on Shabbat of the intermediate days of Passover, because the resurrection of the dead will occur during the month of Nissan (Source 4). Cleopatra believed in the resurrection and asked the sages how exactly it would take place. (Source 5)

B. What Will Happen When Moshiach Arrives?.....11

The prophet Isaiah describes the Messianic redemption with a utopian vision: The wolf will dwell with the lamb and the leopard will lie down with the goat (Source 6). Maimonides says these depictions are a metaphor for how people will live in peace and harmony with one another, but nature itself will not change (Source 7). Nachmanides says that nature itself will change during the Messianic era, and this prophecy will come to pass in the literal sense (Source 8). However, regarding the resurrection, Maimonides counts belief in it among the thirteen principles of faith. (Source 9)

The Rebbe asks how both these quotes from Maimonides go hand in hand. One says that there will be no change to the natural order, the other says the dead will be resurrected! The Rebbe explains that there will be two phases of the Messianic era. At first, the world will remain unchanged, but later the natural order will be superseded - culminating in the resurrection of the dead.

C. Resurrection in Our Times.....17

The Baal Shem Tov wrote that his soul came to this world to bring life to the dry bones, meaning to inspire people to do mitzvahs with passion and inspiration. (Source 10)

Here the Rebbe learns a lesson from the vision of the dry bones:

Some claim that there's no point in teaching Torah to Jews who are "far," for they are like dry bones. They should learn from the story of Ezekiel, that G-d sent him to a valley full of dry bones—the remains of the tribe of Ephraim who went against G-d's will—to tell them the word of G-d.

Additionally, this story teaches us not to suffice with having one student in whom we invest ourselves while giving up on the rest. G-d's command to Ezekiel was to tell all the dry bones G-d's command, and bring them all back to life.

Introduction

The Jewish belief in the coming of the Moshiach and the resurrection of the dead has remained strong throughout the generations. Prayers, songs and liturgical poems are recited and sung about this belief and hope. Three times a day, we recite the second blessing of the Amidah prayer: "You are mighty forever, my Master, You are the resurrector of the dead..."

It's interesting to note that resurrection of the dead already happened in the past. The prophet Ezekiel was sent by G-d to bring a large group back to life.

In this class we will study this intriguing prophecy, the ensuing Talmudic debates, and, as always, the Rebbe's application of it to our lives.

השיעור לחג הפסח

משיחת ש"פ אחרי, מברכים החודש אייר, ה'תשמ"ו
הנחה בלתי מוגה
תורת מנחם ה'תשמ"ו, חלק ג' ע' 188 והלאה

A. Dry Bones, Hear the Word of G-d

On the Shabbat of the intermediate days of Passover, we read the Haftarah of Ezekiel's vision of the dry bones.

Source 1 Ezekiel 37: 1-10

A Valley of Bones

Student's
pg. 3

The hand of G-d was on me, and He brought me out by the Spirit of G-d and set me in the middle of a valley; it was full of bones. He led me back and forth among them, and I saw a great many bones on the floor of the valley, bones that were very dry. He asked me, "Son of man, can these bones live?" I said, "My Master, G-d, you alone know."

הִיָּתָה עָלַי יָד ה' וַיּוֹצֵאֵנִי בְרוּחַ ה',
וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה וְהִיא מְלֵאָה
עַצְמוֹת. וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב
סָבִיב, וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי
הַבְּקָעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד. וַיֹּאמֶר
אֵלַי: בֶּן-אָדָם, הֲתַחְיֶינָה הָעַצְמוֹת
הָאֵלֶּה? וָאָמַר, ה' אֱלֹהִים, אַתָּה
יָדָעְתָּ!

G-d to Ezekiel: Prophecy to the Bones

Student's
pg. 3

Then he said to me, "Prophecy over these bones and say to them, 'Dry bones, listen to the word of G-d! Behold, I will infuse you with spirit and you will come to life! I will lay tendons over you, make flesh grow over you, cover you with skin; I will put the breath of life into you, and you will come to life. Then you will know that I am G-d.'"

וַיֹּאמֶר אֵלַי: הִנָּבֵא עַל הָעַצְמוֹת
הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם: הָעַצְמוֹת
הַיְבֵשׁוֹת, שְ�מְעוּ דְבַר ה'. כֹּה אָמַר
ה' אֱלֹהִים לָעַצְמוֹת הָאֵלֶּה: הִנֵּה
אֲנִי מֵבִיא בָכֶם רוּחַ וַחַיִּיתֶם. וְנָתַתִּי
עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר
וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם
רוּחַ וַחַיִּיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה'.

The Bones Come Together

Student's
pg. 3

I prophesied as I was commanded. And as I was prophesying, there was a noise, a rattling sound, and the bones came together, bone to bone. I looked and saw that tendons were upon them, flesh came up on them, and skin covered them from above, but there was no breath of life in them.

וַנִּבְאֵתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַיְהִי קוֹל
כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה רָעַשׁ וַתִּקְרְבוּ
עַצְמוֹת עֶצֶם אֶל עֶצְמוֹ. וְרָאִיתִי
וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה
וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ
אֵין בָּהֶם.

G-d Tells Ezekiel to Make Them Alive

Student's
pg. 4

Then he said to me, "Prophecy to the breath; prophecy, son of man, and say to it, 'This is what G-d says: Come, breath, from the four winds and breathe into these slain, that they may live.'"

וַיֹּאמֶר אֵלַי: הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ הַנִּבָּא
בֶּן אָדָם, וְאָמַרְתָּ אֵל הָרוּחַ: כֹּה
אָמַר ה' אֱלֹהִים, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת
בָּאִי הָרוּחַ, וּפָחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה
וַיְחִיּוּ.

The Dead Rise

So I prophesied as he commanded me, and the breath of life entered them, and they lived and stood on their feet - a very vast army.

וְהִנָּבֵאתִי כְּאֲשֶׁר צֻוֵּנִי, וַתָּבוֹא בָהֶם
הָרוּחַ וַיְחִיּוּ וַיַּעֲמֵדוּ עַל רַגְלֵיהֶם,
חֵיל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

Did This Really Happen?

Source 2 Talmud, Sanhedrin 92b

First Opinion: They Lived Briefly

Student's
pg. 4

Rabbi Eliezer said: The dead which Ezekiel resurrected stood on their feet, sang praise to G-d, and died. What did they sing? "G-d takes life justly and resurrects with mercy."

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מֵתִים שֶׁהֶחְיָה
יְחִזְקֵאל עָמְדוּ עַל רַגְלֵיהֶם, וְאָמְרוּ
שִׁירָה לַה', וּמָתוּ. אֵיזוֹ שִׁירָה
אָמְרוּ? - "ה' מְמִית בְּצֶדֶק וּמַחְיָה
בְּרַחֲמִים."

Second Opinion: It's an Allegory

Rabbi Yehuda said: In truth, this was certainly an allegory.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּאֵמֶת בְּנוֹדָאֵי מִשְׁלַל
הָיָה.

רש"י

Rashi

An allegory: It was alluding to the exile: just as a dead person comes back to life, so will the Jewish people return from exile.

מִשְׁלַל הָיָה: שֶׁהָיָה מְרִמֵּז
לָהֶם עַל הַגָּלוּת, כְּאָדָם
מֵת שֶׁחֲזָר וְחִי, כֵּן יִשְׂרָאֵל
יָשׁוּבוּ מִן הַגָּלוּת.

Third Opinion: They Lived for Many Years

Student's Rabbi Eliezer the son of Rabbi Yosei of the
pg. 5 Galilee said: Not only was this not an allegory, but these dead whom Ezekiel resurrected came to the Land of Israel, married women there, and bore children. Rabbi Yehuda ben Beseira stood on his feet and said: I am descended from them, and these are the tefillin which my grandfather left to me from them.

Rashi

From them: These tefillin were theirs.

רבי אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר: לא זו בלבד שלא היה הדבר משל, אלא אף אותם מתים שהחיה יחזקאל עלו לארץ ישראל, ונשאו נשים והולידו בנים ובנות. עמד ר' יהודה בן בטירא על רגליו ואמר: אני מבני בניהם, והללו תפלין שהניח לי אבי אבא מהם.

רש"י

מהם: שאותן תפלין היו שלהם.

Who Were These Bodies?

Student's They asked: Who were these bodies whom
pg. 5 Ezekiel resurrected?

ושואלים: ומי הם אותם מתים שהחיה יחזקאל?

The Tribe of Ephraim

Student's Rav said: They were from the tribe of Ephraim
pg. 5 who miscalculated the date of the exodus from Egypt. They left before the proper time and were killed.

Rashi

They miscalculated: They should have begun counting the years of G-d's decree from the birth of Isaac...but they counted from when G-d told Abraham about the future exile. In *Seder Olam* it is taught: Abraham was 70 when G-d spoke to him at the Covenant of Parts, and 30 years elapsed from then until Isaac's birth, as

אמר רב: אלו בני אפרים שמנו לקץ של הגאולה מגלות מצרים, וטעו בחשבון ויצאו לפני הזמן המיעד ונהרגו.

רש"י

וטעו: שלא היה להם למנות גזרת ועבדום וענו אותם אלא משנולד יצחק... והם מנו משעת הדבור לאברהם. ותניא בסדר עולם: אברהם אבינו בשעה שנדבר עמו בין הבתרים בן שבעים שנה היה, ומבין הבתרים

the verse states (Genesis 21): "Abraham was 100 years old when Isaac his son was born to him." Accordingly, the timespan from when G-d spoke to Abraham at the Covenant of Parts until they left Egypt was 400 years. These 30 years from when G-d spoke to Abraham until Isaac's birth is where the tribe of Ephraim miscalculated.

עד שְׁנוֹלָד יִצְחָק הָיָה לִי
שָׁנָה, כְּדָכְתִּיב (בראשית
כא) וְאַבְרָהָם בֶּן מֵאָת שָׁנָה
בְּהוֹלֵד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ,
נִמְצְאָתָ אוֹמֵר מִשְׁדָּבָר עִמּוֹ
בֵּין הַבְּתָרִים עַד שִׁיָּצְאוּ
מִמִּצְרַיִם הָיוּ אַרְבַּע מֵאוֹת,
וְאוֹתָן לִי שָׁמֹן הַדְּבוּר עַד
לָדֶת יִצְחָק טָעוּ בְּנֵי אֶפְרַיִם.

Thirty years before Moses took the Jews out of Egypt, a group from the tribe of Ephraim calculated that the time of their redemption had come. According to their calculation, 400 years had passed since Abraham was told "Your descendants will be strangers in a land that is not theirs and they will be enslaved and tormented for 400 years."

One-hundred-eighty years after the Jews went to Egypt, a Jew from the tribe of Ephraim named Yignon made a ruckus, saying that the Jews should take matters into their own hands and leave. The elders didn't like the idea and said that G-d must redeem the Jews from Egypt.

Yignon didn't listen. He formed a group of people from Ephraim and decided to act. They armed themselves, took plenty of gold and silver and left. At the Egyptian border they encountered the border guards, fought them and escaped Egypt.

Second Opinion: They Were Youngsters Exiled to Babylon

Rabbi Yochanan said: These are the dead from the Dura Valley. About them Rabbi Yochanan said: From the Eshel river until the Dura Valley there were slain Jews. When Nebuchadnezzar exiled the Jews, there were youngsters who were so handsome they put the sun to shame. The Chaldean women saw them and desired them. They told their husbands, and their husbands told the king. The king had them killed, but the women still desired them, for even after they were killed they were beautiful. The king had them trampled so their form would no longer be visible.

ר' יוחנן אָמַר: אֵלּוּ מֵתִים שֶׁבְּבִקְעַת
דּוּרָא. וְאָמַר ר' יוחנן לְעֵנִין מֵתִים
אֵלּוּ: מְנַהֵר אֲשֶׁל עַד רֶבֶת בִּקְעַת
דּוּרָא הָיוּ הָרוּגֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁבִּשְׂעָה
שֶׁהָגִלָּה נְבוּכַדְנֶצַּר הִרְשָׁע אֶת
יִשְׂרָאֵל הָיוּ בָּהֶן בַּחוּרִים שֶׁהָיוּ
מְגִנִּין (מְבִישִׁים) אֶת הַחֲמָה בִּיָּפִין,
וְהָיוּ הַנָּשִׁים הַפְּשָׁדִיּוֹת רוֹאוֹת
אוֹתָן וְשׁוֹפְעוֹת זְבוֹת מִחֲמַת
תְּאוֹנָה. אָמְרוּ לְבַעֲלֵיהֶן, וּבַעֲלֵיהֶן
לְמָלֶךְ. צָוָה הַמֶּלֶךְ וְהַרְגוּם, וְעַדִּין
הָיוּ שׁוֹפְעוֹת זְבוֹת, שֶׁאֵף לְאַחַר
שֶׁנֶּהֱרָגוּ הָיוּ יָפִים. צָוָה הַמֶּלֶךְ
וּרְמָסוֹם שְׁלֹא יֵרְאוּ אֶת צוּרָתָם.

The Lesson

Source 3 Ezekiel, 37: 11 - 14

G-d Tells Ezekiel to Encourage the Jewish People

Student's Then he said to me: "Son of man, these bones
pg. 6 are the people of Israel. They say, 'Our bones are dried up and our hope is gone; we are cut off.' Therefore prophesy and say to them: 'This is what G-d says: My people, I am going to open your graves and bring you up from them; I will bring you back to the land of Israel. Then you, my people, will know that I am G-d, when I open your graves and bring you up from them. I will put my Spirit in you and you will live, and I will settle you in your own land. Then you will know that I G-d have spoken, and I have done it, declares the L-rd.'"

וַיֹּאמֶר אֵלַי: בֶּן אָדָם, הָעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה, כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה,
הֵנָּה אֹמְרִים: יָבֹשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ
וְאִבְדָּה תְּקֻנָּתָנוּ, נִגְזְרָנוּ לָנוּ!
לָכֵן, הִנֵּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם: כֹּה
אָמַר ה' אֱלֹהִים, הֵנָּה אֲנִי פֹתַח
אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם
מִקְבֻרֹתֵיכֶם עָמִי, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם
אֶל אֶדְמַת יִשְׂרָאֵל. וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי ה' בִּפְתָּחִי אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם
וּבִהְעֵלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְבֻרֹתֵיכֶם
עָמִי. וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וְחִיִּיתֶם
וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל אֶדְמַתְכֶם
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' דְּבַרְתִּי וַעֲשִׂיתִי,
נָאִם ה'.

Two interesting points regarding this Haftarah:

Why Do We Read This Haftarah During Passover?

Source 4 Shulchan Aruch Harav, Orach Chaim 490:16

Student's On the Shabbat during the intermediate days
pg. 7 of Passover, we read the Haftarah of the dry bones...because the resurrection will take place during the month of Nissan.

בְּשַׁבָּת שְׁחַל בַּחֹל הַמוֹעֵד פָּסַח
מִפְּטִירֵין הָעֲצָמוֹת הַיְבָשׁוֹת... לְפִי
שְׁתַּחֲחִית הַמָּתִים עֲתִידָה לְהִיּוֹת
בְּנִיסָן.

Cleopatra and the Resurrection

Source 5 Talmud, Sanhedrin 90b

Student's
pg. 7

Cleopatra asked Rabbi Meir: I know the dead will be resurrected, for it is written: "And they will blossom like the grass of the earth" (Psalms 72:16), meaning that just as the grass grows so will the dead come to life. But when they come back to life, will they be naked or clothed?

He told her: If a kernel of wheat is buried naked yet rises with clothing, i.e., the chaff, the righteous who are buried with their clothes will certainly rise up with clothing.

מספרים: שאלה קליאופטרא
המלכה את ר' מאיר, אמרה: יודעת
אני שהמתים יחיו, שכן נאמר:
"ויציצו מעיר כעשב הארץ" (תהלים
עב, טז), ששם שצומח העשב כן
יחזרו המתים לחיים. אלא כשהן
עומדין, האם הם עומדין ערומין או
בלבושיהן עומדין?

אמר לה: קל וחומר מחטה, ומה חטה
שנקברה ערמה, כלומר, בלא מוץ
וכסוי, הריהי יוצאה כשהיא צומחת
בכמה לבושים של קש, צדיקים
שנקברים בלבושיהן - על אחת
כמה וכמה שיקומו לבושים.

Cleopatra didn't question the very idea of the resurrection of the dead, for just as grass grows from a seed, so can the dead come back to life. She had only one question: Will they get up with their clothes? Rabbi Meir answered her that if a wheat kernel grows with "clothes," the chaff, certainly the righteous will get up with clothing.

B. What Will Happen When Moshiach Arrives?

Several days after we read this Haftarah is the last day of Passover, when we read Isaiah's prophecies regarding the final redemption. He describes different aspects of that time: The Moshiach's greatness and holy spirit and the serene life of the Messianic era.

The Messianic Prophecy of Isaiah

Source 6 Isaiah 11:1-9

Student's
pg. 8

A shoot will come up from the stump of Yishai; from his roots a branch will bear fruit. The Spirit of G-d will rest on him—the Spirit of wisdom and of understanding, the Spirit of counsel and of might, the Spirit of the knowledge and fear of G-d. He will sense with the fear of G-d, and he will not judge by what he sees with his eyes, or decide by what he hears with his ears; but with righteousness he will judge the needy, with justice he will give decisions for the poor of the earth. He will strike the earth with the rod of his mouth; with the breath of his lips he will slay the wicked. Righteousness will be his belt and faithfulness the sash around his waist.

The wolf will live with the lamb, the leopard will lie down with the goat, the calf and the lion and the fatling together, and a little child will lead them.

The cow will feed with the bear, their young will lie down together, and the lion will eat straw like the ox.

The infant will play near the cobra's den, and the young child will put its hand into the viper's nest.

They will neither harm nor destroy on all of My holy mountain, for the earth will be filled with the knowledge of G-d as the waters cover the sea.

וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגִּזְעוֹ יֵשׁוּעַ וַיִּנְצֹר
מִשְׁרָשָׁיו יִפְרֶה. וְנָחָה עָלָיו רוּחַ
ה' רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה
וּגְבוּרָה רוּחַ דָּעַת וְיִרְאַת ה'.
וְהָרִיחוּ בִּירְאָת ה' וְלֹא לְמַרְאֶה
עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ
יִוְכִיחַ. וְשִׁפֹּט בְּצֶדֶק דָּלִים וְהוֹכִיחַ
בְּמִישׁוֹר לְעִנְיֵי אֶרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ
בְּשֶׁבֶט פִּי וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית
רָשָׁע. וְהָיָה צֶדֶק אֲזוֹר מִתְנָיו
וְהָאֱמוּנָה אֲזוֹר חֲלָצִיו.

וְגַר וְזֵאב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי
יִרְבֹּץ וְעֶגְל וְכִפִּיר וּמְרִיא יַחְדָּו
וְנֹעַר קִטָּן נִהְגָּ בָם.

וּפֶרֶה וְדָב תִּרְעִינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ
יִלְדִיָּהּ וְאַרְיֵה כִּבְקָר יֹאכֵל תֶּבֶן.

שֶׁעֶשֶׂע יוֹנֵק עַל חֹר פֶּתֶן וְעַל
מֵאוּרֶת צִפְעוֹנִי גְמוּל יְדוֹ הִדָּה.

לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הָר
קֹדֶשׁ כִּי מְלֵאָה הָאֶרֶץ דָּעָה אֵת
ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים.

Maimonides: Nature Won't Change in the Messianic Era

Source 7 Maimonides' Mishneh Torah, Laws of Kings 12:1-2

Student's
pg. 9

Do not presume that in the Messianic age, any facet of the world's nature will change, or there will be innovations in the work of creation. Instead, the world will continue according to its pattern.

Although Isaiah (11:6) states: "The wolf will live with the lamb, the leopard will lie down with the goat," these words are a metaphor and a parable. The interpretation of the prophecy is as follows: Israel will dwell securely together with the wicked gentiles who are likened to a wolf and a leopard, as in the prophecy (Jeremiah 5:6): "A wolf from the wilderness shall spoil them and a leopard will stalk their cities." They will all return to the true faith and no longer steal or destroy. Instead, they will eat permitted food at peace with Israel as Isaiah (11:7) states: "A lion, like cattle, shall eat straw."

Similarly, other Messianic prophecies of this nature are metaphors. In the Messianic era, everyone will realize which matters were implied by these metaphors and which allusions they contained. The Sages said the only difference between nowadays and the Messianic era is the absence of foreign rule.

אל יעלה על הלב שבימות
המשית יבטל דבר ממנהגו
של עולם, או יהיה שם חדוש
במעשה בראשית, אלא עולם
כמנהגו נהג. וזה שנאמר בישעיה
(ישעיה יא, ו) "וגר זאב עם כבש
ונמר עם גדי ירביץ" משל וחייה.
ענין הדבר שיהיו ישראל וישובין
לבטח עם רשעי עכו"ם המושלים
בזאב ונמר, שנאמר (ירמיה ה, ו)
"זאב ערבות ישדדם ונמר שקד
על עריהם". ויחזרו כלם לדת
האמת, ולא יגזלו ולא ישחיתו,
אלא יאכלו דבר המתיר בנחת
עם ישראל, שנאמר (ישעיה יא,
ז) "ואריה כבקר יאכל תבן". וכן
כל פיוצא באלו הדברים בענין
המשית הם משלים. ובימות
המלך המשית ינדע לכל לאי זה
דבר היה משל, ומה ענין רמזו
בהן.

אמרו חכמים אין בין העולם
הזה לימות המשית אלא שעבוד
מלכות בלבד.

Nachmanides: Nature Will Change

Source 8 Nachmanides, Leviticus 26:6

Nachmanides argues with Maimonides and maintains that this prophecy will be fulfilled in its most literal form.

Student's
pg. 9

This is the meaning of the verse in Isaiah, "The infant will play near the cobra's den," and "The cow will feed with the bear...the lion will eat straw like

זה שאמר הכתוב (ישעיהו יא
ח) וישעשע יונק על חר פתו, וכן
ופרה נדב תרעינה, ואריה כבקר

Student's
pg. 9

the ox: The cause for animals killing prey was the sin of Adam and Eve...However, when the land of Israel returns to its full glory [with the coming of Moshiach], their bad habits will cease, and they will revert to the good nature instilled in them at the beginning of creation.

This explains the verse describing the days of the redeemer, that the world will return to peace. There will be no more predatory wild animals or insects, just as they were originally created.

יֹאכֵל תִּבְנוּ (שם פסוק ז), כִּי לֹא
הָיָה הַטֶּרֶף בַּחַיּוֹת הָרְעוּת רַק מִפְּנֵי
חַטָּאוֹ שֶׁל אָדָם... וּבַחַיּוֹת אֲרָץ
יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁלֵמוֹת, תִּשְׁבֹּת רַעַת
מִנְהֶגָם, וְיִעֲמְדוּ עַל הַטֶּבַע הָרֵאשׁוֹן
אֲשֶׁר הוּשָׂם בָּהֶם בְּעֵת יִצְרָתָם...

וְעַל כֵּן אָמַר הַכָּתוּב עַל יְמֵי הַגּוֹאֵל
הַיּוֹצֵא מִגָּלוֹעַ יְשִׁי, שְׁיָשׁוּב הַשָּׁלוֹם
בְּעוֹלָם, וְיִחְדָּל הַטֶּרֶף וְרַעַת
הַבְּהֵמָה וְכָל הָרֶמֶשׂ, כְּאֲשֶׁר הָיָה
בְּטֶבַעם מִתְחִילָה.

In Maimonides' commentary on the Mishnah, he lists 13 principles of faith and concludes by writing "when these principles are present, and one truly believes in them, they are considered part of the Jewish community." The full text is relatively long, and shorter adaptations were made as part of the prayer liturgy.

One of the adaptations is the liturgical poem of Yigdal, which many communities recite after the Shabbat prayers.

The famous list of the 13 "Ani Maamin" ("I believe") is based on these 13 principles of faith that Maimonides wrote. One of the better known principles is the 12th: I believe with complete faith in the coming of the Moshiach - although he may tarry, I still await his coming every day. There is a popular tune to these words, which was sung on the trains from Warsaw to the Treblinka death camp. The Rebbe sang it many times at farbrengens.

Maimonides: The Resurrection Will Happen When Moshiach Comes

Source 9 Maimonides' Commentary on the Mishnah, Sanhedrin 10, Introduction

Student's
pg. 10

We must mention here, for this is the most appropriate place, that there are thirteen fundamental principles of our faith:

...The twelfth principle: The Messianic era: To believe in his coming, and not to think that he will delay; if he delays - await him, and do not give him a set time.

The thirteenth principle: The resurrection of the dead.

וּמָמָה שְׂצָרִיךְ שֶׁנִּזְכֹּר בְּכָאן, וְהוּא
הָרְאוּי מְכַל מְקוֹמוֹת, שְׁעָקְרֵי דִתְנוּ
וְיִסּוּדוֹתֶיהָ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יְסוּדוֹת:

הַיְסוּד שְׁנַיִם עָשָׂר: יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ.
וְהוּא לְהֶאֱמִין וּלְאַמֵּת שְׂיָבֵא, וְלֹא
יַחֲשֵׁב שְׂיִתְאַחֵר, אִם יִתְמַהֲמָה
חֲכָה לוֹ, וְלֹא יָשִׁים לוֹ זְמַן.

הַיְסוּד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר: תְּחִיַּת
הַמֵּתִים.

>> The Rebbe

How Can the Two Quotes From Maimonides Be Reconciled?

Student's
pg. 10

Maimonides' position concerning natural conduct in the Messianic era is difficult to understand. Resurrection of the dead is one of the 13 fundamental principles of Jewish belief. And there can be no greater breach of nature than the resurrection of the dead! If so, how can Maimonides write that there won't be any changes to the natural order during the Messianic era?

ולכאורה, תמוה הדבר ביותר: אחד משלושה עשר העיקרים, יסודות הדת והאמונה, הוא הענין של תחיית המתים¹, והרי אין לך שינוי מנהגו של עולם יותר מתחיית המתים! ואם כן, כיצד כותב הרמב"ם שבימות המשיח לא יהיה חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג - הרי אין לך חידוש במעשה בראשית יותר מתחיית המתים!?

Two Stages of Redemption

Student's
pg. 11

The answer must be that the Messianic era is divided into two stages. During the first stage the world will continue to operate under the same natural laws, with the only novel factor being the Jewish people's freedom from foreign rule. But during the second stage there will be changes to the natural order, including the resurrection of the dead.

Accordingly, Maimonides' statement that the world will continue functioning in its natural course during the Messianic era refers to the initial stage after Moshiach comes. Maimonides made the same point earlier regarding the Moshiach himself, that there is no requirement for him to perform any miracles, introduce new phenomena, or resurrect the dead. The hallmark of the advent of the Messianic

ולכן, בהכרח לומר, שישנן שתי תקופות בימות המשיח: בתקופה הראשונה - עולם כמנהגו נוהג, "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד". ובתקופה השנייה - חידוש ושינוי במעשה בראשית, עד ל"תחיית המתים".

ועל פי זה²: מה שכתב הרמב"ם שבימות המשיח עולם כמנהגו נוהג - כוונתו, שהתחלת התקופה של ימות המשיח אינה תלויה בשינוי מנהגו של עולם [כפי שכותב לפני זה³ אודות ביאת המלך המשיח - "אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחיה מתים כו'"] כי אם, "אין

סכ"ז (התועדויות ח"ב ע' 859).
(3) הל' מלכים יא, ג.

(1) פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"י בסוף הקדמתו.
(2) ראה גם בהר"ר אור לכ"ז אדר שני ש.ז. (בעת ביקור הרבנים הראשיים)

era is the lack of foreign dominion over the Jewish people. When this happens, it shows that the Messianic era has arrived, even though no element of nature has changed, and no "lambs are lying with wolves." In the first period, this prophecy will be fulfilled in an allegorical way, but Maimonides doesn't intend to reject the literal fulfillment of this prophecy later, in the second stage of the Messianic era.

In Maimonides' words: "No one will know the precise details of what will happen during the Messianic era, until it actually happens. The prophecies about this time are cryptic." In his letter regarding the resurrection of the dead, Maimonides states this even more clearly: "Our statement that the prophecies are intended in an allegorical sense is not definitive. It may actually be fulfilled literally, in which case it will be a miracle." Maimonides himself concedes that it is possible that we will discover that the prophecies were meant in their literal sense.

We don't need to wait for the Messianic era to find out what indeed will happen, because Chassidic teachings explore this matter and reach the conclusion that the Messianic prophecies of "the lamb lying with the wolf" etc. are meant literally.

Belief in the Two Stages of the Messianic Era

Earlier we discussed the need to live now in a manner similar to that of the Messianic era. This is expressed primarily in our belief in the coming of Moshiach and awaiting his arrival. Our belief and

בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד". כלומר, כשבטל "שיעבוד מלכיות" - הרי זה סימן שהגיעה התקופה של "ימות המשיח", אף על פי שלא נתחדש דבר במעשה בראשית, "וגר זאב עם כבש וגו'", שכן, ביחס לענין זה מספיק גם באופן של "משל וחידה" בלבד, אבל, אין כוונת הרמב"ם לשלול את הענין של "וגר זאב עם כבש וגו'" כפשטות הכתובים.

ובלשון הרמב"ם: "כל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים סתומין הן אצל הנביאים", ולא עוד, אלא שכותב בפירוש באגרת תחיית המתים⁴ ש"אין דברינו זה החלטי כו' ואם הוא כפשוטו, הרי יהיה נס כו'", כלומר, שהרמב"ם עצמו מסכים שיתכן שיתברר שהכוונה היא כפשוטם של כתובים.

ואין צורך להמתין לבירור הדבר בימות המשיח - מכיון שכבר נתברר בתורת החסידות⁵, ש"וגר זאב עם כבש וגו'" הוא - כפשטות הכתובים, חידוש במעשה בראשית.

והנה, האמור לעיל אודות העבודה בזמן הזה באופן שהוא מעין ודוגמת ימות המשיח, עד לשלימות של ימות המשיח - צריך להתבטא לכל לראש באמונה במלך המשיח

(5) ראה שער האמונה בסופו (לאחר תחזה"נ). אוה"ת נח (כרך ג) תרלג, ב ואילך. וככה תרל"ז פי"ז, פצ"ד.

(4) פרק ו. וראה לקו"ש חט"ו ע' 417 ובהערות שם. קונטרס ענינה של תורת החסידות ה' 27. וש"נ. ועוד.

anticipation need to be not only for the first stage of the Messianic era, during which the natural order will continue unchanged - aside from freedom from foreign rule. Rather, we also need to believe in and anticipate the arrival of the second stage, during which the natural order will change, culminating in the resurrection of the dead.

In simple words: Our belief in the coming of Moshiach needs to include the knowledge that during the Messianic era the world will operate in a completely new way - miraculously and supernaturally.

ובציפייה לביאתו: האמונה בביאת המשיח והציפייה לביאתו צריכה להיות לא רק ביחס לתקופה הראשונה של ימות המשיח, כאשר לא יבטל דבר ממנהגו של עולם, מלבד שיעבוד מלכיות [ובלשון הרמב"ם: "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח . . אלא כדי שיהיו פנוין בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל"]. אלא גם ביחס לתקופה השנייה, השלימות של ימות המשיח - כאשר "יהיה שם חידוש במעשה בראשית", עד לשינוי הכי עיקרי של תחיית המתים.

כלומר: האמונה בביאת המשיח (והציפייה לביאתו) צריכה להיות באופן שמלכתחילה יודעים שבימות המשיח תהיה הנהגת העולם באופן שונה ומחודש לגמרי - הנהגה נסית שלמעלה מהטבע.

C. Resurrection in Our Times

Here the Rebbe teaches a lesson from Ezekiel's vision of the dry bones. Before we learn the text of the Rebbe's talk, we'll read a brief quote from a letter of the Baal Shem Tov, the founder of the Chassidic movement:

Why Did the Baal Shem Tov Come to the world?

Source 10 Hatamim, Issue 2, pg. 29

Student's
pg. 13

The Baal Shem Tov writes in one of his letters:

"I came to the world to rectify and bring life to the dry bones, so that everything should be done with life and soul, connection and passion, freshness - not doing mitzvahs by rote."

הַבַּעַל שֵׁם טוֹב כּוֹתֵב בְּאַחַת
מֵאֲגֻרֹתָיו:

"בָּאתִי לְעוֹלָם לְתַקֵּן וּלְהַחְיֹת אֶת
הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת, שֶׁבְּכָל דְּבַר יְהִיָּה
חַיּוֹת וְנִשְׁמָה, דְּבָקוֹת וְהִתְלַהֲבוֹת,
"פְּרִישׁ" [רַעֲנוּנוֹת], וְלֹא בְּדֶרֶךְ מְצֻנָּה
אֲנִישִׁים מִלְּמַדָּה."

In this short letter, the Baal Shem Tov explains his life's purpose, and the goal of Chassidut - to bring life to the dry bones. Meaning, everyone who does a positive action, studies Torah, prays, etc. but does it without life, without passion, without soul, but by rote, is likened to a dry bone. They do good deeds, but it's dry. It's like a body without a soul.

This is the objective of Chassidut, to bring life to our actions, and the soul back to the people; to transform us to people full of life, who do good deeds with feeling, life and all their heart.

>> The Rebbe

Tell Them G-d's Word!

Student's
pg. 13

We will conclude with an incredible instruction regarding our Divine service that we learn from the Haftarah read on Shabbat during Passover - a selection from the prophecy of Ezekiel about the dry bones.

וּנְסִיִּים בְּהוֹרָאָה נִפְלְאָה בַּעֲבוּדַת
ה' שִׁישׁ לְלִמּוּד מֵהַפְטָרַת שַׁבַּת חוּל
הַמוֹעֵד פֶּסַח, בְּנִבּוֹאָת יְחִזְקָאֵל עַל דְּבַר
הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת:

Some argue that there is no point in promoting Torah and Chassidut among Jews that are "outside." Some say about these Jews that they are in a state of "dry bones," without any spiritual life. Such Jews must first be brought "inside," they argue, and be raised to a level of living people. Only then can they be taught G-d's instructions. They say that the approach of promoting G-d's directives publicly, even among the "dry bones," is unprecedented in Jewish history, and therefore misguided.

ישנם הטוענים שאין כל תועלת בהפצת התורה והמעיינות חוצה ביחס ליהודים שנמצאים ב"חוצה", במעמד ומצב שישנו רב בישראל שפסק שהם בבחינת "עצמות היבשות" (ללא גידים בשר ועור, ועל אחת כמה וכמה ללא רוח חיים) במובן הרוחני; לכל לראש - טוענים הם - יש להכניסם "בפנים", ולהביאם למעמד ומצב שיהיה להם גידים בשר ועור, עד לרוח חיים, ואז - יוכלו ללמד דבר ה'. אבל, הנהגה כזו של פרסום דבר ה' בראש כל חוצות, גם ל"עצמות היבשות" - היא הנהגה חדשה, טוענים הם, שלא ראינו אצל אבותינו, ובמילא, מעשה אבותינו בידינו!

The Chassidic movement has always had opponents, from the time it was founded by the Baal Shem Tov until today. One of the faults they found with the movement was that it promotes Torah to everyone. Chassidim don't ask questions or lay down preconditions. Everyone who is interested, is warmly welcomed and taught Torah and mitzvot.

Some believed that the house of study requires a gatekeeper. Torah study is not for everyone, they argue. First a person needs to prove his sincerity and commitment, and only then can we agree to teach him a little.

The Rebbe describes this attitude using the words from the Haftarah - they argue that it is forbidden to teach Torah to the "dry bones."

The response to this argument is that we have a strong precedent for this approach. It can be derived from the Written Torah, of which Ezekiel is one of the twenty-four books. This book contains a prophecy that sheds light on the proper Jewish approach to this issue.

Ezekiel's prophecies were delivered in exile in Babylon. In addition, this specific prophecy was delivered in a valley, a lowly

על כך יש להשיב להם: "מעשה אבותינו" - יש ללמוד מהתורה, החל מתורה שבכתב, שיש בה כ"ד ספרים, ואחד מהם - ספר יחזקאל, שבו נכתבה הנבואה הזו, המורה ומאירה את דרך התורה והיהדות בכגון-דא, כדלקמן.

והענין בזה: נבואת יחזקאל - בכללותה - נאמרה "בתוך הגולה", כלומר, במקום ומצב של גלות בבל, ובפרט נבואה זו -

place. This valley, Ezekiel describes, was filled with bones, the bones of Jews from the tribe of Ephraim who had attempted to leave Egypt before the proper time had come. These were Jews that had acted contrary to G-d's will, and reached a state where G-d Himself described them as "dry bones," "very dry."

Nevertheless, Ezekiel relates, "G-d told me: Son of man! Prophecy over these bones and say to them, 'dry bones, listen to the word of G-d!'"

True, these people are like dry bones, even very dry. They were raised without a Jewish education, and are ignorant of the ABCs of Judaism - both in the literal and figurative sense. The bones have no spirit of life, no veins, no flesh, and no skin. But despite their sorry dry state G-d says, "son of man!" you are a human being with feelings—or a least the son of a human being—go out and tell the dry bones "listen to G-d's word!"

"בתוך הבקעה", כלומר, מקום ירוד כו'. ובקעה זו - מספר יחזקאל הנביא - הייתה "מלאה עצמות", עצמות של יהודים "משבט אפרים שיצאו ממצרים לפני הקץ כו'", כלומר, יהודים שעשו היפך רצון ה', עד שהגיעו למעמד ומצב שהקב"ה בכבודו ובעצמו (לא רק רב בישראל...) מעיד עליהם שהם "עצמות היבשות", ויתירה מזו - "יבשות מאד".

ואף על פי כן - מספר יחזקאל הנביא - "ויאמר אלי בן אדם . . הנבא על העצמות האלה ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו דבר ה'":

אמת שאלו הן "העצמות היבשות", "יבשות מאד", שכן, להיותם "תינוקות שנשבו", אין להם מושג כלל בעניני יהדות, עד שאינם יודעים אפילו אל"ף-בי"ת - לא רק אל"ף-בי"ת של יהדות, אלא גם אל"ף-בי"ת כפשוטו, ובמילא, לא זו בלבד שאין בהם רוח חיים, אלא אין להם אפילו גידים ובשר ועור - אבל אף על פי כן, גם בהיותם במעמד ומצב של ה"עצמות היבשות" - אומר הקב"ה: "בן אדם", "אתה בן אדם", יש לך רגש אנושי, ועל כל פנים "בן אדם", כלומר, אביך היה "אדם", "אדמה לעליון"⁸ - אזי לך ואמור לעצמות היבשות "שמעו דבר ה'!!"

The Rebbe tells the critics to learn a lesson from the Haftarah. G-d sent Ezekiel to a valley filled with dry bones, the bones of members of the tribe of Ephraim that had acted against G-d's will, and told him to deliver His word to them.

The Rebbe uses the expression "son of man" and interprets it as addressing us, "if you are a human being with feelings, you must go out and deliver G-d's word to everyone."

Don't Give Up on Anyone

Student's
pg. 15

There is another lesson we can learn from the Haftarah, from the description of the valley as "filled with a great many bones."

We might have thought it sufficient for us to choose one Jew who belongs to the category of "dry bones" and deliver G-d's word to him. It can even be argued that limiting ourselves to one person will increase the intensity of our influence, raising the chance of success.

Another argument is that we should choose one person to invest our efforts in, increasing our chance of having a real effect. But what is the point of prompting Judaism to the general public? When one hosts a public Passover Seder or Shabbat meal he only has limited interaction with each of the many attendees, reducing the chances of having a transformative effect.

Student's
pg. 15

The description of the valley as "filled with a great many bones" speaks to this point. Despite the great number of dry bones, Ezekiel was instructed to address them all together: "Prophecy over these bones and say to them, 'dry bones, listen to the word of G-d!'" The modern-day equivalent of this is going out to the public squares of New York and other cities and announcing "dry bones, listen to the word of G-d!"

ונקודה נוספת בהוראה מהנבואה הנ"ל -
"מלאה עצמות . . רבות מאד":

יכול משהו לחשוב שמספיק לבחור ולברר יהודי אחד מאלו שהם בבחינת "עצמות היבשות" ולומר לו את "דבר ה'". ואדרבה - טוען הוא - כאשר עוסקים עם יהודי אחד, יש אפשרות להתעסק עמו באופן פנימי, ובמילא, קיים סיכוי גדול יותר להצלחה בפעולת ההשפעה.

על כך באה ההוראה מהנבואה הנ"ל - שהבקעה הייתה "מלאה עצמות . . רבות מאד", ואף על פי כן, נצטווה יחזקאל לפעול על כולם ביחד, "הנבא על העצמות ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו דבר ה'". ודוגמתו בעבודה בימינו אלו - לצאת לרחובה של עיר, רחובה של ניו-יורק וכיוצא בזה, ולהכריז: "העצמות היבשות שמעו דבר ה'..."

Fulfilling Our Mission Will Bring Moshiach

Student's
pg. 15

In this prophecy G-d promises: Behold, I will infuse you with spirit and you will come to life! I will lay tendons over you, make flesh grow over you, cover you with skin; I will put the breath of life into you, and you will come to life.

בנבואה זו מבטיח הקב"ה - "כה אמר ה' לעצמות האלה: הנה אני מביא בכם רוח וחיתתם, ונתתי עליכם גידים, והעליתי עליכם בשר, וקרמתי עליכם עור, ונתתי בכם רוח וחיתתם".

Student's
pg. 15

Indeed, when Ezekiel fulfilled his mission this is exactly what happened. "I prophesied as I was commanded...I looked and saw that tendons were upon them, flesh came up on them, and skin covered them from above." Then "the breath of life entered them, and they lived and stood on their feet - a very vast army."

Student's
pg. 16

This event empowers us. When we fulfill our Divine mission of delivering the word of G-d to the "dry bones," through promoting Torah, Judaism, and the teachings of Chassidut, and do so even in the outermost extremities, we will succeed in resurrecting the dry bones, building a "vast army" of them.

We will then all proceed together to greet Moshiach and then proceed together to the Holy Land, "I [G-d] will bring you to the land of Israel...and place you on your land."

משיחת ש"פ אחרי, מברכים החודש אייר, ה'תשמ"ו
הנחה בלתי מוגה
תורת מנחם ה'תשמ"ו, חלק ג' ע' 188 ואילך.

ואכן, כאשר יחזקאל קיים את שליחותו של הקב"ה - נעשה כן בפועל: "ונבאתי כאשר צויתי . . וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה"¹⁰, עד ש"ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאד מאד"¹¹.

וענין זה מהווה, כאמור, נתינת-כוח והבטחה שכאשר ממלאים את שליחותו של הקב"ה לומר את "דבר ה'" לעצמות היבשות, על ידי הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו - אזי מצליחים להחיות את העצמות היבשות, עד שמעמידים מהם "חיל גדול מאד מאד".

וביחד עמהם - הולכים לקבל את פני משיח צדקנו, וכולם יחדיו באים לארצנו הקדושה - "והבאתי אתכם אל אדמת ישראל . . והנחתי אתכם על אדמתכם"¹².

Rabbi Mordechai Laufer, who was present at that farbrengen recounts: When the Rebbe began to speak about this, his holy face was on fire. Everyone present felt that the Rebbe is giving Ezekiel's prophecy of our generation. If with every talk and discourse we knew that the Divine message is speaking through the Rebbe, with this talk everyone could feel it.